SKLEP SVETA (SZVP) 2021/1143

z dne 12. julija 2021

o misiji Evropske unije za vojaško usposabljanje v Mozambiku (EUTM Mozambique)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji ter zlasti členov 42(4) in 43(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Svet je v sklepih z dne 22. aprila 2020 zagotovil celovit okvir za sodelovanje Unije in njenih držav članic z Mozambikom ter usklajevanje z drugimi deležniki. Svet je zlasti poudaril, da je nujno treba nameniti pozornost varnostnim in humanitarnim razmeram v Cabu Delgadu ter pri tem zagotoviti polno spoštovanje človekovih pravic.

(2) Politični in varnostni odbor (PVO) je 30. marca 2021 potrdil politični okvir za pristop h krizi v Cabu Delgadu ter menil, da bi bil ukrep skupne varnostne in obrambne politike (SVOP) ustrezen ter osredotočen na usposabljanje oboroženih sil Mozambika in pomoč tem silam v okviru celostnega pristopa Unije k krizi v Cabu Delgadu.

(3) Predsednik Mozambika je v pismu z dne 3. junija 2021 pozdravil napotitev misije Unije v okviru SVOP brez izvršilnih pooblastil v Mozambik, da bi prispevala h krepitvi zmogljivosti obrambnih in varnostnih sil Mozambika za učinkovitejše odzivanje na varnostna in humanitarna tveganja v Cabu Delgadu.

(4) Svet je 28. junija 2021 odobril koncept kriznega upravljanja za morebitno misijo za vojaško usposabljanje v okviru SVOP v Mozambiku v povezavi z morebitnim ukrepom pomoči za zagotavljanje opreme, ki ni vojaška oprema ali platforma, zasnovana za uporabo smrtonosne sile, da bi podprli oborožene sile Mozambika z namenom njihove napotitve v Cabo Delgado. V tem konceptu je bilo poudarjeno, da bi morala biti predvidena misija v okviru SVOP eno od orodij celostnega pristopa Unije h krizi v Cabu Delgadu v povezavi s podporo utrjevanju miru in preprečevanju konfliktov ter podporo dialogu, humanitarno pomočjo in razvojnim sodelovanjem, kot tudi promocijo agende o ženskah, miru in varnosti. V navedenem konceptu je bil dodatno poudarjen politično-strateški cilj Unije o podpori razmeščanju profesionaliziranih obrambnih in varnostnih sil Mozambika, ki omogočajo prisotnost odgovornih organov kazenskega pregona, da bi zaščitili civilno prebivalstvo, ter omogočili, da se odgovorne državne strukture vrnejo v Cabo Delgado in tam opravljajo svoje storitve. Svet je v zvezi s tem seznanjen s skupnim sporočilom Evropske komisije in visokega predstavnika (VP) o akcijskem načrtu EU za enakost spolov III.

(5) PVO bi moral v okviru pristojnosti Sveta in VP izvajati politični nadzor nad misijo v okviru SVOP za vojaško usposabljanje v Mozambiku (EUTM Mozambique), misiji zagotavljati strateško vodenje in sprejemati ustrezne odločitve v skladu s tretjim odstavkom člena 38 Pogodbe o Evropski uniji (PEU).

(6) Pogajati se je treba o mednarodnih sporazumih o statusu enot in osebja pod vodstvom Unije ter o sodelovanju tretjih držav v EUTM Mozambique in jih tudi skleniti.

(7) Na podlagi člena 41(2) PEU in v skladu s Sklepom Sveta (SZVP) 2021/509 ([1]) o vzpostavitvi Evropskega mirovnega instrumenta operativne odhodke, ki nastanejo na podlagi tega sklepa in so vojaškega ali obrambnega pomena, krijejo države članice.

([1]) Sklep Sveta (SZVP) 2021/509 z dne 22. marca 2021 o vzpostavitvi Evropskega mirovnega instrumenta in razveljavitvi Sklepa (SZVP) 2015/528 (UL L 102, 24.3.2021, str. 14).

(8) V skladu s členom 5 Protokola št. 22 o stališču Danske, ki je priložen PEU in Pogodbi o delovanju Evropske unije (PDEU), Danska ne sodeluje pri pripravi in izvajanju sklepov in ukrepov Unije, ki zadevajo obrambo. Danska zato ne sodeluje pri sprejetju tega sklepa, ki je ne zavezuje in se zanjo ne uporablja, ter ne sodeluje pri financiranju te operacije –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Misija

1. Unija izvaja misijo za vojaško usposabljanje v Mozambiku (EUTM Mozambique), da bi podprla učinkovitejši in uspešnejši odziv oboroženih sil Mozambika na krizo v Cabu Delgadu v skladu s pravom o človekovih pravicah in mednarodnim humanitarnim pravom.

2. Strateški cilj misije EUTM Mozambique je podpreti krepitev zmogljivosti enot oboroženih sil Mozambika, izbranih za sestavo prihodnjih sil za hitro posredovanje, da bi lahko razvile potrebne in trajnostne zmogljivosti za ponovno vzpostavitev varnosti in zaščite v Cabu Delgadu.

3. Misija EUTM Mozambique v ta namen:

(a) zagotavlja vojaško usposabljanje izbranim enotam oboroženih sil Mozambika in njihovemu vodstvu, vključno z operativnimi pripravami, specializiranim usposabljanjem, vključno z bojem proti terorizmu, ter usposabljanjem in izobraževanjem o spoštovanju prava o človekovih pravicah in mednarodnega humanitarnega prava, vključno z zaščito civilistov, in o spoštovanju pravne države;

(b) podpira razvoj struktur in mehanizmov poveljevanja silam za hitro posredovanje in nadzora nad njimi, kot je trajnostni operativni cikel, ter usposablja vodstvo sil za hitro posredovanje za opravljanje njihovih nalog v skladu z njihovim operativnim ciljem;

(c) kot del učnega načrta usposabljanja, kadar je v okviru ukrepa pomoči Unije zagotovljena oprema, ki ni vojaška oprema ali platforma, zasnovana za uporabo smrtonosne sile, usposablja izbrane enote, da to opremo pravilno uporabljajo in vzdržujejo;

(d) v tesnem usklajevanju in posvetovanju z organi Mozambika vzpostavlja cikel upravljanja znanja z namenom spremljanja ravnanja usposobljenih enot po njihovi napotitvi v Cabo Delgado ter ocene njihovega spoštovanja prava o človekovih pravicah in mednarodnega humanitarnega prava.

4. Misija EUTM Mozambique prispeva k situacijskemu zavedanju Unije glede varnostnih razmer v Mozambiku, zlasti v Cabu Delgadu. Delegaciji Unije v Maputu zagotavlja strokovno znanje in svetovanje v zvezi z vojaškimi zadevami.

5. Misija EUTM Mozambique se usklajuje z delegacijo Unije v Maputu, Združenimi narodi (ZN) in nevladnimi organizacijami, prisotnimi v Mozambiku, zlasti z namenom izvajanja politike na področju enakosti spolov in človekovih pravic v podporo misiji ter zagotavljanja skladnosti s podporo Unije na drugih ustreznih področjih.

Člen 2

Imenovanje poveljnika misije EU in poveljnika misije sil EU

1. Direktor vojaške zmogljivosti za načrtovanje in izvajanje operacij (MPCC) je poveljnik misije EUTM Mozambique.

2. Brigadir Nuno LEMOS- PIRES se imenuje za poveljnika sil misije EUTM Mozambique.

Člen 3

Določitev sedeža misije

1. MPCC je statična struktura poveljevanja in nadzora na vojaški strateški ravni zunaj območja operacij, ki je pristojen za operativno načrtovanje in izvajanje misije EUTM Mozambique.

2. Poveljstvo sil misije EUTM Mozambique ima sedež v Mozambiku in deluje pod poveljstvom poveljnika sil misije EU.

3. Dokler MPCC ne bo dosegla polne operativne zmogljivosti, bo podporo zagotavljala podporna enota poveljstva sil misije, ki ima sedež v Bruslju.

Člen 4

Načrtovanje in začetek izvajanja misije EUTM Mozambique

Svet po odobritvi načrta misije in pravil delovanja sprejme sklep o začetku izvajanja misije EUTM Mozambique.

Člen 5

Politični nadzor in strateško vodenje

1. Misijo EUTM Mozambique politično nadzira in strateško vodi PVO v okviru pristojnosti Sveta in VP. Svet pooblašča PVO za sprejemanje ustreznih odločitev v skladu s členom 38 PEU. To pooblastilo zajema pristojnosti za spreminjanje dokumentov načrtovanja, vključno z načrtom misije, in linije poveljevanja. To pooblastilo vključuje tudi pristojnosti za sprejemanje sklepov o imenovanju naslednjih poveljnikov sil misije EU. Za odločitve v zvezi s cilji, področjem delovanja in prenehanjem misije EUTM Mozambique, ter v zvezi s splošnimi pogoji izvrševanja njenih nalog, je še naprej pristojen Svet.

2. PVO redno poroča Svetu.

3. PVO od predsednika Vojaškega odbora EU (VOEU) prejema redna poročila o izvajanju misije EUTM Mozambique. PVO lahko po potrebi na svoje seje povabi poveljnika misije EU in poveljnika sil misije EU.

Člen 6

Vojaško vodenje

1. VOEU spremlja pravilno izvajanje misije EUTM Mozambique, vodene v okviru pristojnosti poveljnika misije EU.

2. VOEU od poveljnika misije EU prejema redna poročila. Po potrebi lahko na svoje seje povabi poveljnika misije EU in poveljnika sil misije EU.

3. Predsednik VOEU je glavna točka za stike s poveljnikom misije EU.

Člen 7

Usklajenost odzivanja Unije in usklajevanje

1. VP zagotovi izvajanje tega sklepa in njegovo skladnost z zunanjim delovanjem Unije na splošno, vključno z razvojnimi programi Unije in njeno humanitarno pomočjo.

2. Vodja delegacije Unije v Mozambiku daje poveljniku sil misije EU politične smernice na lokalni ravni, ne da bi pri tem posegal v linijo poveljevanja.

3. Misija EUTM Mozambique usklajuje svoje dejavnosti z dvostranskimi dejavnostmi držav članic v Mozambiku, pa tudi z drugimi mednarodnimi akterji v regiji, zlasti ZN, Afriško unijo (AU) in Južnoafriško razvojno skupnostjo (SADC) z dvostranskimi akterji, vključno z Združenimi državami, ter ključnimi regionalnimi akterji.

Člen 8

Sodelovanje tretjih držav

1. Brez poseganja v avtonomijo odločanja Unije in njen enotni institucionalni okvir ter v skladu z ustreznimi smernicami Evropskega sveta se k sodelovanju pri misiji EUTM Mozambique lahko povabijo tretje države.

2. Svet pooblašča PVO, da tretje države povabi, naj ponudijo prispevke, in da na priporočilo poveljnika misije EU, po posvetovanju s poveljnikom sil misije EU, in VOEU sprejme ustrezne sklepe o sprejetju predlaganih prispevkov.

3. Podrobnosti o sodelovanju tretjih držav so predmet sporazumov, ki se sklenejo na podlagi člena 37 PEU in v skladu s postopkom iz člena 218 PDEU. Če sta Unija in tretja država sklenili sporazum o vzpostavitvi okvira za sodelovanje te države v misijah Unije za krizno upravljanje, se za namene misije EUTM Mozambique uporabljajo določbe takšnega sporazuma.

4. Tretje države, ki v vojaškem smislu znatno prispevajo k misiji EUTM Mozambique, imajo enake pravice in obveznosti glede vsakodnevnega vodenja misije EUTM Mozambique kot države članice, ki sodelujejo v misiji EUTM Mozambique.

5. Svet pooblašča PVO za sprejetje ustreznih sklepov o ustanovitvi odbora prispevajočih držav, v primeru, da bi tretje države zagotovile znatne vojaške prispevke.

Člen 9

Status osebja pod vodstvom EU

Status enot in osebja pod vodstvom EU, vključno s privilegiji, imunitetami ter dodatnimi jamstvi, potrebnimi za izvedbo in nemoteno delovanje njihove misije, se določi v sporazumu, sklenjenem na podlagi člena 37 PEU in v skladu s postopkom iz člena 218 PDEU.

Člen 10

Finančna ureditev

1. Skupni stroški misije EUTM Mozambique se upravljajo v skladu s Sklepom (SZVP) 2021/509.

2. Referenčni znesek skupnih stroškov misije EUTM Mozambique znaša 15 160 000 EUR. Odstotek referenčnega zneska iz člena 51(2) Sklepa (SZVP) 2021/509 znaša 30 % za obveznosti in 15 % za plačila.

Člen 11

Projektna enota

1. Misija EUTM Mozambique lahko razpolaga s projektno enoto za opredeljevanje in izvajanje projektov brez izvršilnih pooblastil. EUTM Mozambique po potrebi poskrbi za usklajevanje, lažji potek in svetovanje v zvezi s projekti, ki jih izvajajo države članice in tretje države pod njihovo odgovornostjo na področjih, povezanih z mandatom misije, in v podporo njenim ciljem.

2. Ob upoštevanju odstavka 3 je poveljnik misije EU pooblaščen, da si prizadeva pridobiti finančne prispevke držav članic ali tretjih držav za izvajanje projektov brez izvršilnih pooblastil, ki dosledno dopolnjujejo druge ukrepe misije EUTM Mozambique. V takšnem primeru upravitelj za operacije evropskega mirovnega instrumenta po odobritvi odbora, ustanovljenega s Sklepom (SZVP) 2021/509, sklene z zadevnimi državami dogovor, ki zajema zlasti posebne postopke za obravnavo morebitnih pritožb tretjih strani v zvezi s škodo, nastalo zaradi dejanj ali opustitev dejanj poveljnika misije EU pri uporabi finančnih prispevkov, ki jih zagotovijo navedene države.

3. Sodelujoče države se zaradi dejanj ali opustitev dejanj poveljnika misije EU pri uporabi finančnih prispevkov, ki so jih zagotovile, v nobenem primeru ne morejo sklicevati na odgovornost Unije ali VP.

4. PVO se dogovori o sprejetju finančnega prispevka tretjih držav za projektno enoto.

Člen 12

Razkritje podatkov

1. VP je pooblaščen, da tretjim državam, pridruženim temu sklepu, če je to ustrezno in skladno s potrebami misije EUTM Mozambique, v skladu s Sklepom Sveta 2013/488/EU ([2]) razkrije tajne podatke EU, ki so bili pripravljeni za namene misije EUTM Mozambique:

(a) do stopnje, ki je določena v veljavnih sporazumih o varnosti podatkov, sklenjenih med Unijo in zadevno tretjo državo, ali

(b) do stopnje „CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL“ v drugih primerih.

2. VP je prav tako pooblaščen, da ZN, AU, SADC in Združenim državam ob upoštevanju operativnih potreb misije EUTM Mozambique in v skladu s Sklepom 2013/488/EU razkrije tajne podatke EU do stopnje „RESTREINT UE/EU RESTRICTED“, ki so bili pripravljeni za namene misije EUTM Mozambique. V ta namen se sklenejo potrebni dogovori med VP ter pristojnimi organi ZN, AU, SADC in Združenimi državami.

3. V primeru konkretne in nujne operativne potrebe je VP prav tako pooblaščen, da državi gostiteljici v skladu s Sklepom 2013/488/EU razkrije vse tajne podatke EU do stopnje „RESTREINT UE/EU RESTRICTED“, ki so bili pripravljeni za namene misije EUTM Mozambique. V ta namen se sklenejo dogovori med VP in pristojnimi organi države gostiteljice.

4. VP je pooblaščen, da tretjim državam, pridruženim temu sklepu, razkrije vse dokumente EU v zvezi z razpravami Sveta o misiji EUTM Mozambique, ki niso tajni in za katere v skladu s členom 6(1) Poslovnika Sveta ([3]) velja obveznost varovanja poslovne skrivnosti.

5. VP lahko pooblastila iz odstavkov 1 do 4 ter možnost sklepanja dogovorov iz odstavkov 2 in 3 prenese na osebje Evropske službe za zunanje delovanje, na poveljnika misije EU ali na poveljnika sil misije EU.

Člen 13

Začetek veljavnosti in prenehanje

1. Ta sklep začne veljati na dan sprejetja.

2. Misija EUTM Mozambique se zaključi dve leti po tem, ko doseže polno operativno zmogljivost.

([2]) Sklep Sveta 2013/488/EU z dne 23. septembra 2013 o varnostnih predpisih za varovanje tajnih podatkov EU (UL L 274, 15.10.2013, str. 1).

([3]) Sklep Sveta 2009/937/EU z dne 1. decembra 2009 o sprejetju Poslovnika Sveta (UL L 325, 11.12.2009, str. 35).

3. Ta sklep se razveljavi z dnem, ko preneha delovati poveljstvo misije EUTM Mozambique v skladu z odobrenimi načrti o prenehanju misije EUTM Mozambique, ter brez poseganja v postopke v zvezi z revizijo in predložitvijo računov o misiji EUTM Mozambique, določene v Sklepu (SZVP) 2021/509.

V Bruslju, 12. julija 2021

Za Svet
predsednik
J. BORRELL FONTELLES